

Kiireellinen suu- ja leukakirurginen hoito koronapandemian aikana ESH:ssa ja PTH:ssa

Exit vaihe, toiminnan lisääminen V1

Keltainen linja

Diagnoosi	ESH Korona(epäily), hengitystieinfektio- oireita	PTH Terve (ei hengitystieinfektion oireita)
K12.2 Suun selluliitti ja paiseet	<ul style="list-style-type: none"> Hampaan poisto ja absessin avaus mikrobilääkeprofylaksiassa Mikrobilääkehoito, jos yleisoireita tai immunosuppressoitu potilas Ks. Käypä hoito: Hammasperäiset äkilliset infektiot ja mikrobilääkkeet Koronapotilaalla huomioi mahd. minihepariinihoito 	<ul style="list-style-type: none"> Hampaan poisto ja absessin avaus mikrobilääkeprofylaksiassa TAI <ul style="list-style-type: none"> Absessin avaus ja juurihoidon aloitus mikrobilääkeprofylaksiassa Mikrobilääkehoito, jos yleisoireita tai immunosuppressoitu Ks. Käypä hoito: Hammasperäiset äkilliset infektiot ja mikrobilääkkeet
K10.3 Hammaskuoppataulehdus (alveoliitti)	<ul style="list-style-type: none"> Puudutus, kuopan puhdistus, huuhtelu fysiologisella keittosuolaliuoksella ja verestys Kipulääkitys (huom. koronapotilaalla ensisijaisesti parasetamoli) 	<ul style="list-style-type: none"> Puudutus, kuopan puhdistus, huuhtelu fysiologisella keittosuolaliuoksella ja verestys Kipulääkitys
K05.22 Akuutti perikoronniitti	<ul style="list-style-type: none"> Tarvittaessa mikrobilääkitys CHX paikallishoito Tarv. yläviisaudenhampaan poisto Hampaan leikkauksellinen poisto vain, jos etenevä tai yleistynyt infektio Ks. Käypä hoito: Viisaudenhammas 	<ul style="list-style-type: none"> Hampaan poisto/koronektomia TAI <ul style="list-style-type: none"> Tarvittaessa mikrobilääkitys CHX paikallishoito Tarv. yläviisaudenhampaan poisto Ks. Käypä hoito: Viisaudenhammas
K05.32 Krooninen perikoronniitti	<ul style="list-style-type: none"> Ei hoitoa 	<ul style="list-style-type: none"> Hampaan poisto/koronektomia Ks. Käypä hoito: Viisaudenhammas

T81.0 Toimenpiteestä johtuva verenvuoto (vuotava poistokuoppa)	<ul style="list-style-type: none"> • Puudutus, revisio, vuotokohdan paikallistaminen ja tyrehtytys (huom. vältetään mono/bipolaaripolttota): paikallinen hemostaasi (Surgicel/Spongostan), ompeleet ja paikallinen traneksaamihappo 	<ul style="list-style-type: none"> • Puudutus, revisio, vuotokohdan paikallistaminen ja tyrehtytys: paikallinen hemostaasi (Surgicel/Spongostan), ompeleet ja paikallinen traneksaamihappo
K10.21 Leukaluun osteomyeliitti M87.1# Lääkeaineen aiheuttaman luukuolio (MRONJ)	<ul style="list-style-type: none"> • Mikrobilääkitys, mikäli selkeät infektion merkit • Kipulääkitys ja CHX-purskute tarvittaessa 	<ul style="list-style-type: none"> • Mikrobilääkitys, mikäli selkeät infektion merkit • Kipulääkitys ja CHX-purskute tarvittaessa • Lähetä erikoissairaanhoidon
C00.0 - C09.0 Suun ja leukojen alueen pahanlaatuiset kasvaimet ja epäily	<ul style="list-style-type: none"> • Tutkimus ja hoito tapahtuvat ESH 	<ul style="list-style-type: none"> • Mahdollinen biopsia ja valokuvaus
S00.0 – S05.0 Kasvovammat S02.6 Hammasvammat ja hammasavulsiot	<ul style="list-style-type: none"> • Kasvovammojen tutkimus ja hoito tapahtuvat ESH • Vaikeiden hammasvammojen tutkimus ja hoito tapahtuvat ESH, samoin virka-ajan ulkopuoliset hammastapaturmat 	<ul style="list-style-type: none"> • Yksinkertaisten hammasvammojen tutkimus ja hoito • Puudutus, reponointi ja interdentaalikiskotus, mikrobilääkitys • Kipulääkitys ja CHX-purskute tarvittaessa • Kts kar- endo ohjeistus • Lähetä erikoissairaanhoidon tarvittaessa

Huomioitavia seikkoja suu- ja leukakirurgiassa koronapandemian aikana:

- Voimakkaasti oireileva ja yleiskunnoltaan heikko COVID-19 positiivinen potilas hoidetaan vain, jos trauman aiheuttama murtuma tai infektion aiheuttama turvotus vaarantaa hengitysteitä (punainen linja).
- Jokainen hammashoidon potilas on potentiaalinen Covid-19 viruksen kantaja. Hoitotoimenpiteissä kaikkea aerosolin tuottoa on vältettävä, sillä Covid-19 leviää aerosoli/pisaratarvontana. Mono- / bipolaaripolton aiheuttama käry on myös potentiaalisesti virusta levittävä.
- COVID-19 postiviisille potilaille ensisijainen kipulääke parasetamoli.
- Vältetään pitkiä (yli 15min) toimenpiteitä (altistus lisääntyy ajan myötä), jos vain mahdollista.
- COVID-19 potilaiden oireilevien hampaiden (esim. perikoronitiitti) leikkaukselliset poistot ja osteomyeliitin / MRONJ:n kirurginen hoito vasta 30 päivää oireiden loppumisen tai negatiivisen testin jälkeen.

- COVID-19 positiivisilla potilailla huomioitava mahdollinen minihepariini –lääkitys.

Kirjallisuutta:

- Alhardi et al. Guidelines for dental care provision during the COVID-19 pandemic. Saudi Dent J. 2020.*
- Ather et al. Coronavirus Disease 19 (COVID-19): Implications for Clinical Dental Care. J Endod 2020.*
- Dental Trauma Guidelines*
- Day M. Covid-19: Ibuprofen should not be used for managing symptoms. BMJ 2020*
- Guo et al. The impact of the COVID-19 epidemic on the utilization of emergency dental services. J Dent Sci 2020.*
- Käypä hoito: Hammasperäiset äkilliset infektiot ja mikrobilääkkeet*
- Käypä hoito: Viisaudenhammas*
- Liujun et al. Strategic plan for management in oral and maxillofacial surgery during COVID-19 epidemic. Oral Oncol. 2020.*
- Spagnuolo et al. COVID-19 Outbreak: An overview on Dentistry. Int J Environ Res Public Health 2020.*